

DIAK

Minna Louni

Piia Stavén

Hanna Åvall

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö

Sosionomi (AMK)

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö, 2024

**SISARUSSUHTEIDEN TUKEMINEN
NUOREN LASTENSUOJELUN SIJAISSUOJELUN ASIAKKUUDEN AIKANA**

TIIVISTELMÄ

Minna Louni, Piia Stavén & Hanna Åvall

Sisarussuhteiden tukeminen nuoren lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana

Sivuja 30 ja liitteitä 3

Syksy 2024

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö

Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyössä tutkittiin lastensuojelun sijaishuollon asiakasnuorten kokemuksia heidän sisarussuhteidensa tukemisesta heidän lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Haastattelemalla lastensuojelun sijaishuollon entisiä, jo aikuisikään ehtineitä asiakkaita haluttiin selvittää, miten heidän lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana tuettiin sisarussuhteita ja miten he olisivat toivoneet sisarussuhteitaan tuettavan. Opinnäytetyön tavoitteena on nostaa esille sisarussuhteiden tukemisen merkitys nuoren lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden tulisi tunnistaa sisarussuhteiden tukemisen tärkeys ja kuulla lastensuojelun sijaishuollon asiakasnuorten ääntä heille itselleen merkityksellisessä ihmissuhteessa.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimusmenetelmänä oli ryhmähaastattelu. Tutkimukseen haastateltiin neljää lastensuojelun sijaishuollon entistä asiakasnuorta, jotka toimivat tällä hetkellä lastensuojelun kokemusasiantuntijoina. Haastattelu perustui vapaaehtoisuuteen ja se toteutettiin huhtikuussa 2024. Haastattelutuloksista kävi ilmi sisarussuhteiden tuen tärkeys merkitys nuorelle hänen lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Lisäksi ilmeni, etteivät nuoret tienneet juuri lainkaan oikeuksistaan sisaruksiensa kanssa tapahtuvaan yhteydenpitoon lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana.

Sisarussuhteiden olematon tai puutteellinen tukeminen nuoren lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana vaikuttaa edelleen jo aikuistuneen nuoren elämässä. Kun tukea sisarussuhteiden ylläpitoon ei tullut, aikuisena sisarussuhde on lähes katkennut tai sen uudelleen rakentaminen tuntuu mahdottomalta. Tämä aiheuttaa lisähaastetta nuoren aikuisen kasvuun ja kehitykseen sekä identiteetin muodostumiseen.

Avainsanat: nuoruus, sijaishuolto ja sisarussuhde

ABSTRACT

Minna Louni, Piia Stavén and Hanna Åvall

Supporting sibling relationships during a young person's foster care clientship

30 p., 3 appendices

Autumn 2024

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor of Social Services, Church Youth Work

Bachelor of Social Services

The thesis explored the experiences of young clients in foster care, and the support they received to sustain sibling relationships during their time in foster care. By interviewing former foster care youths, already adults, this research aimed to investigate how their sibling relationships were supported while they were foster care clients and how they would have wished these relationships to be supported. The aim of the thesis was to highlight the importance of supporting the sibling relations during their time in foster care.

The employees of foster care should understand the importance of supporting sibling relationships and hear foster care clients' opinions in such an important issue.

Employing a qualitative research methodology, the study utilized group interviews as its primary data collection method. Four former foster care clients participated voluntarily in the interviews, which were conducted in April 2024.

The findings emphasize the important role of sibling relationships for young individuals in foster care. Additionally, the results revealed young clients were often unaware of their rights to maintain contact with their siblings while in foster care.

The thesis concluded that foster care employees should focus more on the rights of young people in foster care to sustain their sibling relationships. The lack of support or insufficient support for these relationships continues to impact their lives into adulthood. When support for maintaining sibling relationships is not provided, it becomes nearly impossible to rebuild these relationships in adulthood, if they have been severely damaged or broken during adolescence. This lack of support poses additional challenges for the individual's growth, development, and identity formation.

Key words: youth, foster care and sibling relationships,

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 SISARUSSUHDE NUOREN SIJAISHUOLLON ASIAKKUUDEN AIKANA ..	6
2.1 Sijaishuolto	6
2.2 Sisarusuhteen merkitys nuorelle	7
2.3 Tuen tarve nuoren kasvulle ja kehitykselle	8
2.4 Tunne-elämän kehittyminen	9
3 TARKOITUS JA TAVOITTEET	10
4 YHTEISTYÖTAHO	11
5 AINEISTON KERUU, AINEISTO JA SEN ANALYSOINTI	12
5.1 Ryhmähaastattelu	13
5.2 Aineiston käsittely ja aineiston analyysi	15
6 TULOKSET	17
6.1 Oikeus sisarusuhteen ylläpitämiseen	17
6.2 Kokemus sisarusuhteen olemattomuudesta	19
6.3 Riittämätön tuki	21
6.4 Johtopäätökset	22
7 EETTISET NÄKÖKOHDAT JA LUOTETTAVUUS	23
8 POHDINTA	25
LÄHTEET	29
LIITE 1	30
LIITE 2	32
LIITE 3	34

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä syvennyttiin lastensuojelulain määritelmiin nuoren oikeuksista läheisiin ihmissuhteisiin lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Lastensuojelun sijaishuollolla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä erityisesti nuoruusikäisen sijoittamista lastensuojelulain mukaisin perustein oman kotinsa ulkopuolelle asumaan. Opinnäytetyössä tarkasteltiin myös sisarussuhteen merkitystä nuoren kasvuun ja kehitykseen. Sisarussuhteella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä lapsen tai nuoren biologisia sisarussuhteita, puolibiologisia sisarussuhteita tai samassa lapsuuden perheessä kasvaneiden sisarusten välisiä suhteita.

Opinnäytetyö oli tutkimuspohjainen ja se toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Menetelmänä käytettiin ryhmähaastattelua, haastatellen Auta Lasta ry:n Veturointi-hankkeen lastensuojelun kokemusasiantuntijoita. Haastateltavat olivat kaikki täysi-ikäisiä ja heillä oli takanaan eri mittaisia asiakkuuksia lastensuojelun sijaishuollossa. Ryhmähaastatteluun menetelmänä päätettiin, koska se mahdollisti haastateltaville täysin vapaan keskustelun ja asioiden kommentoinnin haastattelun edetessä. Lisäksi haastateltavat kysyivät toisiltaan kysymyksiä ja pohtivat yhdessä laajemmin opinnäytetyön aihepiiriä. Näin mahdollistettiin yksilöhaastattelua monipuolisempi tiedonsaanti. (Puusa, 2020.)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, miten nuoren sisarussuhdetta tai sisarussuhteita tuettiin hänen lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda esille, miten haastateltavat itse olisivat toivoneet sisarussuhteitaan tuettavan lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Opinnäytetyön tavoitteena oli myös tuoda esille lastensuojelun sijaishuollon asiakasnuorten kokemusten kautta lastensuojelun sijaishuollon työntekijöille sisarussuhteiden tukemisen tärkeys myös lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana.

Tutkimuksellista tietoa lastensuojelun sijaishuollon asiakkuudessa olevan nuoren sisarussuhteen merkityksestä hänelle lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana oli niukasti saatavilla. Perheen sisäisiä vuorovaikutussuhteita sekä

sijaisperheeseen sijoitetun lapsen ja niin sanottujen sijaissisarussuhteiden välisiä suhteita oli tutkittu.

2 SISARUSSUHDE NUOREN SIJAISHUOLLON ASIAKKUUDEN AIKANA

Lastensuojelun laatusuositukset perustuvat viiteen eettiseen periaatteeseen, joita ovat lapsen etu, asiakkaiden ihmisarvo ja perusoikeudet, vuorovaikutus, vastuulliset päätökset ja toimintakulttuuri sekä ammattihenkilön työn laatu. Lastensuojelun työntekijöiden tulee huomioida ja arvioida eettisten periaatteiden toteutuminen lastensuojelutyössä. Lastensuojelun sitoutuminen näihin periaatteisiin ohjaa tarjoamaan lastensuojelun asiakkaille oikeanlaista tukea oikeaan aikaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, i.a-a.)

Lastensuojelulaki määrittelee alle 18-vuotiaan lapseksi (L 417/2007 6. §). Opin- näytetyössä keskitytään käsitteisiin nuori 14–17 vuotta, lastensuojelun sijaishuolto, sisarussuhteiden merkitys, nuoren kehitysvaiheeseen liittyvät tekijät, nuoren tarvitsema tuki ja tunne-elämän kehittyminen sekä identiteetin rakentuminen.

2.1 Sijaishuolto

Lastensuojelun sijaishuolto turvaa nuoren hoidon ja kasvatuksen oman kodin ulkopuolella silloin, kun nuoren tilannetta ei voida turvata muilla keinoilla (L 417/2007 40. §). Puhuttaessa nuoren sijaishuollosta tarkoitetaan hänen kasvatuksensa ja hoitonsa järjestämistä kodin ulkopuolella tilanteissa, missä hänet on kiireellisesti sijoitettu tai huostaanotettu. Lisäksi nuoren sijoitus kodin ulkopuolelle voi toimia myös osana avohuollon tukitoimia. (L 417/2007 45.§.) Lastensuojelulaissa määritetään oikeus tavata sisaruksiaan vastaanottamalla vieraita tai tavata läheisiään sijaishuoltopaikan ulkopuolella sekä pitää näihin muutenkin yhteyttä (L 1242/2020 54. §).

Lastensuojelun tilastoraportin vuoden 2023 mukaan kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli yhteensä 17 885 vuoden 2022 aikana. Lapsista oli huostaanotettuna 65 prosenttia eli 11 477 lasta. Huostaanotettujen lasten määrä hieman väheni edellisestä vuodesta (-1,5 %, -172 lasta). Huostassa olo lakkaa, kun tarvetta sijaishuollolle ei enää ole, tai viimeistään kun lapsi täyttää 18 vuotta. Hieman yli tuhat nuoren kohdalla huostaanotto päättyi täysi-ikäisyyteen. Näiden nuorten

osuus 18 vuotta täyttäneestä väestöstä on 2,2 prosenttia. Vuoden 2022 aikana tehtyjen uusien huostaanottojen määrä oli 1652 lasta, joista 71 prosenttia oli ollut lisäksi kiireellisesti sijoitettuna. Uusien huostaanottojen määrä pieneni 10 prosenttia sekä myös kaikkien huostaanotettujen lasten määrä laski 1,5 prosenttia vuodesta 2021. (Forsell ja Kuoppala, 2023, s. 3–4.)

Perheen matala sosioekonominen asema ja yksinhuoltajuuteen liittyvät tekijät, uupuminen sekä päihde- ja mielenterveysongelmat ovat yleisimpiä syitä sijaishuollon asiakkuudelle. Sijoitetun nuoren kasvuolosuhteissa on saattanut ilmetä kaltointkohtelua ja väkivaltaa. Nuori on myös voinut oireilla tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmilla. Ongelmat nuoren elämässä ovat voineet liittyä myös kouluissaoloihin, päihteidenkäyttöön tai karkailuun. Nuoren käytös on voinut olla epäsosiaalista tai väkivaltaista. Lisäksi nuori on voinut syyllistyä rikoksiin. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2020, s. 13.)

2.2 Sisarusuhteen merkitys nuorelle

Sisarussuhteet tarjoavat nuorelle tärkeän kontekstin ymmärryksen kehittymiselle heidän emotionaalisessaan, sosiaalisessaan, moraalisisessa ja kognitiivisessa maailmassaan (Howe & Recchia, 2014, s.3). Yhdistyneiden kansakuntien vaihtoehtoisen hoidon ohje edellyttää, ettei yhdessä asuvia sisarusia tule erottaa, ellei nuoren etu sitä edellytä. Vaihtoehtoisessa hoidossa tulee aina tukea ja turvata sisarusten väliset suhteet, mikäli se on heidän tahtonsa ja etunsa mukaista. (Araneva, 2018, s. 43.)

Sisarussuhde luo vankan perusturvallisuuden tunteen kasvavan nuoren elämään. Vuosien kuluessa sisarusuhde muuttaa muotoaan. Sisarusten väliseen suhteeseen muodostuu tietynlaisia rooleja, asenteita, turhautuneisuutta ja vitsailua, jotka säilyvät vahvana aina aikuisuuteen saakka. Nämä vaikuttavat omalta osaltaan nuoren perusturvallisuuden tunteen rakentumiseen, jolloin niistä myös halutaan pitää kiinni. Sisarusuhde sisältää nuoren kasvun aikana myös negatiivisia piirteitä, kuten naljailua ja kiusaamista. Jossain vaiheessa elämää sisarusuhteeseen liittyvä naljailu ja kiusaaminen kumminkin lakkaavat ja tilalle tulee korostuneen hienotunteinen vuorovaikutus, sillä sisarusten välisen rakkauden ja

arvostuksen merkitys korostuu eikä läheistä ihmissuhdetta halua menettää. (Kaulio & Svennevig, 2008, s. 137–138.)

Sisarussuhteeseen kuuluu kaikkien tunteiden kirjo aina rakkaudesta ja ilosta rai-
voon ja kateuteen. Sisarussuhde on usein ihmisen pisin ihmissuhde, jonka kes-
keisin yhteinen kokemus on läheisyyden tunne. Sisarussuhteeseen kuuluu osana
myös sisarusten välinen sisaruskilpailu, joka saattaa sisältää voimakastakin riite-
lyä ja kilpailua. Sisaruskilpailu vahvistaa ihmisen valmiuksia erilaisten elämäntai-
tojen harjoittamisessa ja oppimisessa. Näitä tärkeitä elämäntaitoja ovat esimer-
kiksi oppia jakamaan, sopimaan ja antamaan anteeksi sekä sietämään pettymyk-
siä. Läheiset perhe- ja sisarussuhteet kasvattavat ihmisen resilienssiä ja tarjoavat
tukea, apua, turvaa ja sosiaalisia voimavaroja ihmisen oman elämän haasteissa.
(Mannerheimin Lastensuojeluliitto, i.a.)

2.3 Tuen tarve nuoren kasvulle ja kehitykselle

Nuoruusiän kehityksellä on suuri merkitys, sillä se muokkaa nuoresta aikuisen.
Kehitysvaiheen aikana ilmenneillä häiriöillä on kokonaisvaltainen merkitys hänen
elämälleen. Nuoren ollessa haavoittuvassa tilanteessa läheiset ihmissuhteet, tur-
vallinen ympäristö ja myönteiset kokemusten antavat hänelle mahdollisuuden hy-
viin ja korjaaviin kokemuksiin, jotka kantavat pitkälle nuoren aikuistumisessa ja
elämässä. (Aaltonen ym., 2003, s. 16.)

Nuori tarvitsee turvallisen aikuisen läsnäolon, huomion ja turvan kasvunsa ja ke-
hityksensä tueksi. Nuoren tulee tuntea olonsa rakastetuksi ja saada osakseen
hellyyttä ja ymmärrystä. Nuoren kehitysvaiheeseen kuuluu itsenäistyminen ja
tunne epävarmuudesta liittyen muuttuvaan kehoon. Nuori on kehitysvaiheessaan
epävarma omasta minäkuvastaan ja tarvitsee aikuisen tukea käsitelläkseen ke-
hitysvaiheeseen liittyviä epävarmuuksia ja mahdollisia haasteita. Aikuisen teh-
tävä on tukena olemisen lisäksi ohjata nuorta tunnistamaan ja löytämään hänen
vahvuutensa. Nuoren ihmissuhteet hänen ympäristössään muodostuvat nuorelle
tärkeiksi toimien nuoren vertaistukena. Vertaistuki muokkaa nuoren tekemiä va-
lintoja ja arvomaailmaa kodin ja koulun kasvatustehtävän rinnalla. (Aaltonen ym.,
2003, s. 15.)

YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsella tulee olla oikeus sukulaisuhteiden ylläpitoon vaihtoehtoisen hoidon aikana. Isovanhemmat ja sisarukset tai muut sukulaiset saattavat olla lapsen tai nuoren identiteetin rakentumisessa jopa tärkeämmässä roolissa kuin omat vanhemmat. (Araneva, 2018, s. 44.)

2.4 Tunne-elämän kehittyminen

Tunne-elämän kehityksestä puhuttaessa voidaan puhua eri herkkyysvaiheista, joiden aikana lapsi tai nuori on erityisen herkkä tunne-elämän kehitykselle ja kasvulle. Herkkyysvaiheiden lisäksi ihminen kehittää tunnetaitojaan läpi elämänsä. Tunnekasvatus on vaikutuksiltaan merkittävä osa lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen prosessia. Tunteiden kokeminen lapselle tai nuorelle on vieläkin merkittävämpää kuin mitä se on aikuiselle. (Kempainen, 2000, s. 3.)

Lapsen tai nuoren huomioiminen ja rakkaus luovat riittävän pohjan tunnekasvatukselle. Lapsen tunne-elämä kehittyy terveellisellä tavalla, kun lapsen kehityksen annetaan edetä omaa luonnollista tahtia ja hänelle annetaan tilaa ilmaista itseään. Kun lapsi joutuu tottumaan torjumiseen ja vähäiseen positiivisten tunteiden sekä rakkauden osoittamiseen, se muokkaa hänestä epävarman, itseensä käpertyvän ja pelokkaan. (Kempainen, 2000, s. 3.)

Nuoren murrosiän myötä käynnistyy nuoren fyysisten muutosten lisäksi psyykinen kehitys. Fyysinen kehitys etenee psyykkistä kehitystä nopeammin, mikä horjuttaa nuoren psyykkistä tasapainoa ja lisää mahdollisuutta tunteiden säätelyn haasteille ja haavoittuvuudelle. Psyykkisen kehityksen prosessi valmistaa nuorta itsenäistymään ja irrottautumaan omasta lapsuusperheestään. Tähän kehitysprosessiin liittyy keskeisesti nuoren itsetietoisuus ja herkkyys muiden ihmisten antamalle palautteelle sekä eri tunne tilojen äkillinenkin vaihtelu. Vanhemmat ovat edelleen tärkeänä osana nuoren aikuistumisen roolimallina. Nuori vertaa itseään muihin nuoriin käyttäen heitä viiteryhmänä oman identiteetin rakentumisessa. (Pulkkinen ym., 2023.)

3 TARKOITUS JA TAVOITTEET

Lastensuojelun sijaishuollossa aikaisemmat tutkimukset ovat kohdistuneet sisarusuhteita koskien sijaissisarussuhteisiin. Tällä tarkoitetaan lastensuojelun sijaishuollon asiakasta, joka on sijoitettuna sijaisperheeseen. Sijaisperheessä on joko sijaisvanhempien biologisia lapsia tai biologisten lasten puolisisaruksia tai muita lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana olevia sijaisperheeseen sijoitettuja lapsia. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, i.a-b.) Näitä vuorovaikutussuhteita on tutkittu. Opinnäytetyön lähdemateriaalia etsittäessä ilmeni, ettei sitä ole löydetty juuri opinnäytetyön aiheeseen liittyen. Sisarusuhteella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä lapsen tai nuoren biologisia sisarusuhteita, puolibiologisia sisarusuhteita tai samassa lapsuuden perheessä kasvaneiden sisarusten välisiä suhteita.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia lastensuojelun sijaishuollon asiakasnuorten kokemuksia heidän sisarusuhteidensa tukemisesta heidän lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana erityisesti kiinnittäen huomiota siihen, miten haastateltavat itse olisivat toivoneet sisarusuhteitaan tuettavan heidän lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana.

Opinnäytetyön tavoitteena oli myös nostaa esille sisarusuhteiden tukemisen merkitys työskenneltäessä nuoren kanssa hänen lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden tulisi tunnistaa sisarusuhteiden tukemisen tärkeys ja kuulla lastensuojelun sijaishuollon asiakasnuorten ääntä heille itselleen merkityksellisessä ihmissuhteessa.

Haastattelujen avulla tarkasteltiin, miten käytännössä toteutuu lastensuojelulain tavoite läheisten ja jatkuvien ihmissuhteiden tukemiseen (L 542/2019 4. a §). Lastensuojelun sijaishuoltopaikkaa valittaessa tulee huomioida mahdollisuus sisarusuhteiden ylläpitoon (L 316/2011 50. §). Lastensuojelulaissa määritetään oikeus tavata sisaruksiaan vastaanottamalla vieraita tai tavata läheisiään

sijaishuoltoyksikön ulkopuolella sekä pitää näihin muutenkin yhteyttä (L 1242/2020 54. §).

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten sisaruussuhteita on tuettu ja tuetaan lastensuojelun sijaishuollon aikana?
2. Millaista tukea nuoret olisivat halunneet saada lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana ja millaisilla keinoilla tai menetelmillä?

4 YHTEISTYÖTAHO

Opinnäytetyössä yhteistyötahona oli Auta Lasta ry:n Veturointi-hanke. Auta Lasta ry on alun perin vuonna 1969 perustettu lastensuojeluun keskittynyt yhdistys, joka ylläpitää lastensuojeluyksikköä Oulun seudulla. Yhdistyksellä on myös toimintaa varhaiskasvatuksessa: se ylläpitää varhaiskasvatussyksiköitä Oulun seudulla. Lastensuojelun parissa yhdistys laajensi toimintaansa aloittamalla perhehoidon palvelujen tuottamisen vuonna 2019. (Auta Lasta ry., i.a.)

Veturointi-toiminnan yhdistys aloitti vuonna 2015 aluksi Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan seudulla. Toiminta laajeni vuonna 2017 Varsinais-Suomeen Turun alueelle. Rahoitusta tukee Veikkaus. Nykyisin Veturointi-toimintaa Auta Lasta ry. toteuttaa yhdessä sekä alueellisten että valtakunnallisten kumppaneiden kanssa. (Veturointi, i.a.)

Veturointi-toiminta on lastensuojelun entisten asiakkaiden äänen esille tuomista. Toiminnassa koulutetaan kokemusasiantuntijoita nuorista, joilla on ollut lastensuojelun ja lastensuojelun sijaishuollon asiakkuus. Nuoret aikuiset kokemusasiantuntijat (veturit) tukevat nuorta tämän sijaishuollon asiakkuuden aikana esimerkiksi yksilötapaamisin. Veturit järjestävät myös yhteistä toimintaa sijaishuollon asiakasnuorille ja vierailevat sovitusti sijaishuollon yksiköissä. He toimivat myös

asiantuntijoina sijaishuoltoa kehitettäessä ja työntekijöitä koulutettaessa. (Veturointi i.a.)

5 AINEISTON KERUU, AINEISTO JA SEN ANALYSOINTI

Opinnäytetyö oli tutkimuspohjainen ja toteutettu kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Menetelmänä käytettiin ryhmähaastattelua. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään selvittämään tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden kokemuksia, jolloin haasteena voi olla saada haastateltava puhumaan avoimesti omista kokemuksistaan, jotka voivat olla merkityksellisiä, arkoja ja luottamuksellisia. Tämä edellyttää tutkijaa olemaan luotettava ja kykyä osata ohjata keskustelua. (Juuti & Puusa, 2020.)

Tiedonhankinnassa hyödynnettiin kirjallisuutta ja tutkittua tietoa. Opinnäytetyön yhteistyötaho oli Auta lasta Ry:n Veturointi-hanke Turussa. Aihe herätti heti mielenkiintoa ja yhteistyö käynnistyi lupaavasti ja nopeasti. Tutkimuslupa laadittiin ja allekirjoitettiin yhdessä yhteistyötahon kanssa (Liite 1). Haastattelu toteutettiin Turussa huhtikuussa 2024. Haastattelu oli ryhmähaastattelu ja se nauhoitettiin haastateltavien luvalla. Opinnäytetyöhön saatiin lupa käyttää yhteistyötahon nimeä ja haastateltavien nimiä ei julkaista eikä opinnäytetyöryhmä tiedä niitä.

Haastatellut olivat Auta Lasta ry:n Veturointi-hankkeen aktiivisia toimijoita. Haastateltavina oli neljä nuorta aikuista. Haastattelu nauhoitettiin litterointia varten. Tietoturvasta ja anonyymiydestä huolehdittiin asiaan kuuluvasti käsitellen tiedostoja asianmukaisesti ja häivyttäen tunnistettavuus. Haastatteluiden jälkeen materiaali käytiin läpi tutkien aihetta tarkemmin ja hakien vastaukset tutkimuskysymyksiin. Haastattelun aikana opinnäytetyöryhmä teki oman työskentelynsä muistiinpanoja, jotka hävitetään asian mukaisesti opinnäytetyön raportin valmistuttua. Opinnäytetyö on tutkimuspohjainen ja tehty kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena ja menetelmänä oli ryhmähaastattelu.

5.1 Ryhmähaastattelu

Ryhmähaastattelu on hyvin monikäyttöinen ja joustava menetelmä, jossa haastattelijan tehtävänä on pitää keskustelu tutkimuksen aihepiirissä. Lisäksi haastattelija antaa tilaa haastateltaville käydä täysin vapaata keskustelua ja kommentoida asioita spontaanisti keskustelun edetessä. Haastattelija voi ryhmähaastattelussa kohdistaa huomion kaikkiin ja samalla hän voi kohdistaa kysymyksen vain yhdelle henkilölle. Lisäksi haastateltavat voivat kysellä toisiltaan kysymyksiä, pohtia ja mahdollisesti kiistellä yhdessä tutkimuksen aihepiiristä. Tällöin haastattelu tuottaa tutkitusta aiheesta monipuolista tietoa ja tutkija voi saada sellaista tietoa mitä yksilöhaastattelulla ei voi saada. (Puusa, 2020.)

Ryhmähaastattelu valikoitui menetelmäksi, koska se avasi parhaiten tutkimusaihetta. Tämän lisäksi se tuki haastateltavia heidän lähestyessään itselleen arkaa aihetta, sillä tarvittaessa ryhmähaastattelussa saa tukea toisilta haastateltavilta. Keskustelupohjaisessa haastattelutilanteessa, jossa haastateltavilla oli myös mahdollisuus esittää kysymyksiä toisilleen. Haastateltavina oli neljä nuorta aikuista, jotka olivat Auta Lasta ry:n Veturointi-hankkeen lastensuojelun kokemusasiantuntijoita. Heillä oli erilaiset kokemukset lastensuojelun sijaishuollon asiakkuudesta sekä erilaiset syntymäperheet ja sisarusuhteet.

Haastattelu perustui vapaaehtoisuuteen ja haastateltavilla oli lupa rajata itse, kuinka paljon he kertovat omista kokemuksistaan ja ajatuksistaan liittyen tutkimusaiheeseen. Yhteydenpito ennen haastattelua tapahtui puhelimitse ja sähköpostilla yhteistyötahon kanssa. Yhteistyötaholle lähetettiin ennen haastattelutilannetta sekä opinnäytetyön suunnitelman että saatekirjeen (Liite 2). Haastattelussa mukana opinnäytetyöryhmä ja haastattelu tapahtui huhtikuussa 2024. Opinnäytetyöryhmän jäsenillä oli etukäteen sovitut vastualueensa; kaksi kirjasi muistiinpanoja ja yksi nauhoitti haastattelun. Koko opinnäytetyöryhmä osallistui aktiivisesti keskusteluun.

Kun kaikki olivat vastanneet ensimmäiseen kysymykseen, keskustelu lähti hyvin liikkeelle. Kaikki haastateltavat huomioitiin ja heille esitettiin välikysymyksiä. Haastattelutilanne oli rento, avoin ja vuorovaikutuksellinen. Haastattelun aikana

sekä haastateltavat että opinnäytetyöryhmä liikuttuivat haastateltavien avoimudesta ja aiheen henkilökohtaisuudesta. Opinnäytetyöryhmä sai haastateltavilta kiitosta valitusta tutkimusaiheesta.

Haastateltavat olivat kaikki nuoria aikuisia, joiden lastensuojelun sijaishuollon asiakkuus oli päättynyt. Heillä oli takanaan eri pituiset jaksot lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana. Kaksi haastelevaa oli ollut sijoitettuna ainoana perheestään, yksi yhdessä yhden sisaruksensa kanssa ja yksi haastateltava oli sijoitettuna yhdessä kaikkien sisaruksensa kanssa. Haastateltavien asiakkuudet lastensuojelun sijaishuollossa päättyivät eri aikal. Tutkimuslupa (Liite 1) oli pyydetty ja allekirjoitettu ennen haastatteluja. Haastateltavilla oli mahdollisuus lähteä kesken haastattelun, jos kokivat sen tarpeelliseksi. Haastattelun tarkoituksena oli selvittää haastateltavien sisarussuhteiden merkitys ja erityisesti, miten nämä suhteet toimivat lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Lisäksi tutkittiin, miten haastateltavat olisivat toivoneet sisarussuhteitaan tuettavan lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana.

Haastattelulupa tehtiin kirjallisena yhteistyötahon työntekijän ja opinnäytetyöryhmän kesken. Lisäksi ennen haastattelua haastateltavilta kysyttiin suullisesti heidän suostumuksensa. Haastattelu toteutettiin Veturointi-hankkeen tiloissa. Haastattelussa käytiin läpi etukäteen suunnitellut haastattelukysymykset (Liite 3).

5.2 Aineiston käsittely ja aineiston analyysi

Haastatteluanalyysin luotettavuuden tueksi haastattelu äänitettiin ja omia muistiinpanoja kirjattiin neljä sivua. Tutkimusmateriaalia oli äänitettynä 114 minuuttia ja litteroituna 34 tekstisivua Office Word -alustalla ja kirjoittamiseen käytettiin Arial-fonttia, jonka fonttikoko oli 12 ja riviväli 1,5. Äänitteessä ei ollut henkilötietoja mukana. Haastattelumateriaali on vain opinnäytetyöryhmän käytössä. Kaikki aineisto hävitetään asianmukaisesti, kun sitä ei enää tarvita opinnäytetyön tekemiseen.

Haastattelun jälkeen litteroitu aineisto käytiin läpi etsien vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tallenne kuunneltiin ja siitä kirjoitettiin tekstiversion Office Word-saneluohjelmaa hyödyntäen. Käsiteltävän aineiston jaettiin aihepiireittäin opinnäytetyölle kesken työstettäväksi. Tapaamiset olivat viikoittain Microsoftin Teams-ohjelman välityksellä ja opinnäytetyön yhteinen kieliasu muokattiin.

Opinnäytetyössä käytettiin laadullisen aineiston analyysimenetelmänä teemoittelua. Teemoittelun tavoite on analyysivaiheessa tarkastella aineistosta nousevia teemoja, joita useampi haastateltava nostaa esille. Esille nostetut teemat pohjautuvat tutkijoiden tulkintoihin haastateltavien sanomisista ja sen jälkeen teemoitella ne omiin luokkiinsa. (Hirsjärvi & Hurme, 2022.)

Haastattelun vastauksia analysoitaessa sekä litteroinnin avulla että kirjallisia muistiinpanoja tarkasteltaessa nousivat esille useamman haastateltavan nostamat teemat: haastateltavien yhteinen oivallus heidän oikeudestaan sisarussuhteidensa ylläpitämiseen myös sijaishuoltonsa asiakkuuden aikana. Lisäksi haastateltavilla oli lähes yhteinen kokemus heidän sisarussuhteidensa olemattomuudesta sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Ymmärrys oikeudesta sisarussuhteiden ylläpidon tukemiseen tuli vasta sijaishuollon asiakkuuden päätyttyä heidän saadessaan tietoa omista oikeuksistaan sijaishuollon asiakkaina kouluttautuaan sijaishuollon kokemusasiantuntijoiksi Veturi-hankkeessa.

Osa haastateltavista koki myös, ettei heidän sijaishuollon asiakkuutensa aikana huomioitu millään lailla olemassa olevia sisarussuhteita. Heidän kokemuksensa oli se, että sisarussuhteet olivat olemattomia lastensuojelun sijaishuoltoyksikön

työntekijöiden silmissä. He kertoivat kokeneensa jääneensä täysin yksin itselleen tärkeän ihmissuhteen kanssa sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Yhteinen kokemus haastateltavilla yhtä haastateltavaa lukuun ottamatta oli, että tuki sisarusuhteiden tukemiselle heidän sijaishuollon asiakkuutensa aikana oli täysin riittämätöntä. Haastateltavat olisivat omien sanojensa mukaan tarvinneet sisarusuhteidensa tukemiseen sijaishuollon asiakkuutensa aikana runsaasti tukea. Tuki olisi pitänyt olla aikuislähtöistä sekä aikuisjohtoista lastensuojelun sijaishuoltoyksikön työntekijöiden toimesta.

Taulukko 1. Tutkimuksen pää- ja alateemat.

Pääteemat	Alateemat
Oikeus sisarusuhteen ylläpitämiseen	Toteutumatta jääminen asiakkuuden aikana
	Ymmärrys asiakkuuden jälkeen
Kokemus sisarusuhteen olemattomuudesta	Yksin jäämisen kokemus itselleen tärkeän ihmissuhteen kanssa
Riittämätön tuki	Puuttuva aikuislähtöisyys
	Runsaan tuen tarve

Teemoittelussa on kyse laadullisen aineiston pilkkomisesta, ryhmittelystä erilaisien aihepiirien mukaan ja etsiä aineistosta tiettyä teemaa kuvaavia näkemyksiä. Alustavan ryhmittelyn jälkeen aloitetaan etsimään aineistosta varsinaisia teemoja eli aiheita ja vertailla muihin aineistosta löytyneihin teemoihin. (Tuomi & Sarajarvi, 2018.)

6 TULOKSET

6.1 Oikeus sisarussuhteen ylläpitämiseen

Opinnäytetyön aihe on sisarussuhteiden tukeminen nuoren lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Opinnäytetyötä varten haastateltiin Auta Lasta ry:n Veturointi-hankkeen lastensuojelun kokemusasiantuntijoita. Opinnäytetyössä tutkitaan, miten nuoren lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana sisarussuhdetta tai sisarussuhteita on tuettu.

Haastateltava (1), oli sijoitettu samaan lastensuojelun sijaishuoltoyksikköön yhdessä sisarustensa kanssa. Hän koki sisarussuhdettaan tuettavan hänen lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Häntä ja sisaruksiaan koskevassa lastensuojelun sijaishuollon päätöksessä painotettiin sisarussuhteiden tärkeyttä. Hänen kertomansa mukaan sisarussuhteita tuettiin muun muassa käymällä lastensuojelun sijaishuoltoyksikön omaohjaajan kanssa sisarussuhdetta tukevia ja edistäviä keskusteluja sekä viettämällä yhteistä vapaa-aikaa. Hänen kertomansa mukaan heillä oli mahdollisuus tavata toisiaan myös täysi-ikäisten sisarusten poismuuton jälkeen. Hän kertoi kokemuksenaan sisarussuhteiden tukemisen olleen ammatillista ja työntekijälähtöistä.

Minun ja sisarusteni tuki oli ainutlaatuista, mistä olen hyvin kiitollinen ja ymmärrän meidän olevan sisarusteni kanssa erittäin onnekaassa asemassa meidän saamamme tuen suhteen. (Haastateltava 1)

Haastateltava (2) oli lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana sijoitettuna pikkusisarensa kanssa samaan sijaisperheeseen.

Meidän kohdallamme sijaishuollon päätöksenteossa huomioitiin, ettei meitä sisaruksia eroteta ja pyrittiin löytämään meille sijaisperhe mihin meidät voidaan sijoittaa yhdessä. (Haastateltava 2)

Haastateltava kertoi, ettei hänellä ole muistikuvia sijaisperheessä sisarussuhteita tukevista toimista. Saman biologisen perheen sisaruksiin, joille ei avattu lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutta, pidettiin yhteyttä puhelimitse lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden toimesta. Haastateltava kertoi, ettei itse osallistunut

näihin yhteydenpitoihin. Hän kertoi kuulleen sisareltaan, mitä yhteydenotoissa oli sijaisperheen aikuisten kanssa puhuttu.

Koin ettei minun ja pikkusisaren välistä suhdetta tuettu lainkaan sijaisperheessä. Minun ja pikkusiskooni välinen suhde oli ongelmallinen ja sisälsi paljon skismaa. (Haastateltava 2)

Haastateltava (3) sijoitettiin omasta perheestään ainoana lastensuojelun sijaishuollon sijaishuoltoyksikköön. Hänen vanhempansa olivat eronneet ja sisarukset asuivat eri vanhempien kanssa, jolloin sisarusten väliset suhteet katkesivat. Hänen kertomansa mukaan lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana suhdetta sisaruksiin ei tuettu lainkaan. Hänen kokemuksensa oli, ettei asiasta edes keskusteltu hänen kanssaan. Haastateltavan kokemus hänen kertomansa mukaan oli, ettei hänen perheensä kokonaistilannetta kuultu. Lisäksi hänen kokemuksensa oli, ettei sisarussuhteiden korjaamiseksi tehty lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana minkäänlaista suunnitelmaa.

Toisaalta haastateltavalla (3) oli myös toisenlainen kokemus sisarussuhteen tukemisesta hänen lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Hänen muuttaessaan lastensuojelun sijaishuollon sijaishuoltoyksikköön hänelle syntyi pikkusisarus. Tätä suhdetta hänen kertomansa mukaan tuettiin hänen lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa aikana. Heidän tapaamisensa ja yhteydenpitoinsa mahdollistettiin lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden toimesta.

Haastateltava (4) sijoitettiin perheen ainoana lapsena lastensuojelun sijaishuollon sijaishuoltoyksikköön. Hän koki, ettei hänen sisarussuhdettaan tuettu millään tavoin. Lastensuojelun sijaishuollon sijaishuoltoyksikkö sijaitti toiselle puolelle Suomea, kaukana hänen perheestään. Hän kertoi, etteivät lastensuojelun sijaishuoltoyksikön työntekijät eivät huomioineet millään tavalla hänen tärkeäksi kokeemaansa suhdettaan sisaruksiinsa.

Veljet olivat minulle rakkaita ja olin huolissani, miten he voivat ilman minua, sillä toimin kotona asuessani käytännössä veljeni vanhempana, sillä omat vanhempani eivät siihen kyenneet. (Haastateltava 4)

Hänen kertomansa mukaan, sisarukset eivät vierailleet lastensuojelun sijaishuoltoyksikössä. Hänelle ei kertomansa mukaan myöskään tarjottu mahdollisuutta

pitää yhteyttä sisaruksiinsa puhelimitse. Haastateltavan kokemus oli, ettei hän tullut kuulluksi eikä hän saanut tarvitsemaansa tukea huoleensa sisaruksistaan.

6.2 Kokemus sisarussuhteen olemattomuudesta

Kaikki opinnäytetyöhön haastatellut olivat yhtä mieltä siitä, että sisarussuhteita tulisi tukea lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Erityisesti haastateltava (3) koki, ettei häneltä edes kysytty mielipidettä sisarustensa tapaamiseen tai muuhun yhteydenpitoon. Haastateltava (4) kertoi omana kokemuksenaan, ettei sijaishuoltoapaikassa millään lailla tuettu sisarusten välistä yhteydenpitoa. Hän kertoi tavanneensa sisaruksiaan ainoastaan ollessaan kotonaan sovitusti lastensuojelun sijaishuoltoyksiköstä.

En oikeastaan ollut kotona, vaan lähdin saman tien kotiin päästyäni kavereiden kanssa ulos enkä ollut minkäänlaisessa vuorovaikutuksessa sisarusteni kanssa koko kotiloman aikana. (Haastateltava 4)

Hänen kokemuksensa oli, että hän oli perheen ”katulapsi” ja hän kertoi kokeneensa ulkopuolisuuden tunnetta tästä syystä myös sisaruksiinsa.

Haastateltava (1) oli muista haastateltavista poiketen tyytyväinen saamaansa tukeen. Hän sanoi arvostavansa sitä, että saa vieläkin käydä tapaamassa lastensuojelun sijaishuoltoyksikössä asuvaa sisarustaan ja yhteydenpito on vaivatonta sekä aikuisten mahdollistamaa ja tukemaa. Toisaalta hän sanoi omana kokemuksenaan, ettei kaikille sijaishuoltoapaikan työntekijöille vaikuttaisi olevan aivan selvää heidän sijaishuoltoapaikassansa tapahtuva tapaaminen.

Se sijaishuoltoapaikka oli meille kaikille sisaruksille kuitenkin ainut yhteinen koti. (Haastateltava 1)

Haastateltava (2) olisi toivonut tasa-arvoisempaa vuorovaikutusta samaan sijaisperheeseen sijoitetun sisaruksensa kanssa. Hän olisi toivonut enemmän keinoja ristiriitaisen vuorovaikutussuhteensa kanssa toimimiseen sijaisvanhemmiltaan. Myös tiedon muiden sisarustensa kuulumisista hän olisi toivonut tulevan itselleen suoraan sijaisvanhemmiltaan eikä vanhemmalta sisarukseltaan.

Haastateltava (4) koki, ettei häneltä missään vaiheessa lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutta kysytty tarvetta sisarustensa tapaamiseen. Hänen lastensuojelun sijaishuoltoyksikkönsä sijaitsi eri paikkakunnalla eikä kertomansa mukaan mahdollistettu edes puhelimitse tapahtuvaa yhteydenpitoa.

Haastateltavat kokivat, että yhteydenpito sisarusten kanssa lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana oli liian paljon heidän vastuullaan. Heidän kokemuksensa mukaan he eivät edes tienneet oikeuksistaan sisarussuhteiden ylläpitoon lastensuojelun sijaishuollonsa asiakkuuden aikana. Heidän kertomansa mukaan syntymäperheeseen jääneet sisarukset ikään kuin unohdettiin ja nämä putosivat pois lastensuojelun sijaishuollon sijaishuoltoyksikön työntekijöiden mielestä. Myös heidän huolensa syntymäperheeseen jääneistä sisaruksistaan oli suuri. Haastateltava (3) pohdiskeli, miten hänen sisaruksensa voisivat nyt, jos lastensuojelun työntekijät olisivat auttaneet myös heitä. Haastateltavamme, erityisesti haastateltava (4) suri katkenneita suhteita sisaruksiinsa.

Yhteinen ajatus lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikaisesta sisarussuhteiden tukemisesta ja ylläpidosta haastateltavilla oli, että sitä tarvitaan ja se on tärkeää. He sanoivat, että lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden, sijaishuoltoyksikön työntekijöiden tulisi kertoa nuorille heidän oikeuksistaan myös tähän tärkeään ihmissuhteeseen. Heidän toiveensa oli, että yhteydenpidon konkreettinen vastuu olisi lastensuojelun sijaishuollon sijaishuoltoyksikön työntekijöillä ja mahdollisuutta yhteydenpitoon tarjottaisiin puhelimitse tai erikseen sovituin tapaamisin.

Ketään perheestä ei tulisi unohtaa. (Haastateltava 1)

Heidän kokemuksensa oli myös se, että sisarussuhteiden katkeaminen olisi voitu estää riittävällä, aikuislähtöisellä tuella.

Haastateltavien yhteinen kokemus oli, etteivät he tulleet kuulluksi omien toiveidensa kanssa. Ainoastaan haastateltavalla (1) oli toisenlainen kokemus. Toisaalta haastateltavat sanoivat myös, etteivät he edes tienneet oikeuksistaan

sisarustensa kanssa tapahtuvaan yhteydenpitoon lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana.

6.3 Riittämätön tuki

Haastateltavat olivat yksimielisiä tuen tarpeesta ja sen tunnistamisesta lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Kolme neljästä koki, että vastuu sisarusuhteen ylläpitämisestä oli liian suuri heidän yksinään kantaa. He olisivat tarvinneet siihen lastensuojelun sijaishuollon työntekijän tuen ja aikuisen, joka kuulee ja tunnistaa tarpeen.

Osa haastateltavista kertoi heillä heränneen monia huolta herättäviä ja syyllisyyden kokemusta ilmentäviä kysymyksiä sekä tunteita koskien sisaruksia, jotka jäivät asumaan haastateltavien lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aloittamisen jälkeen kotiin. He kertoivat miettivänsä esimerkiksi, miten sisarukset nyt pärjäävät. Haastateltavat pohtivat miksi vain yksi perheen lapsista sijoitettiin, vaikka perheessä vallitsi väkivallan ilmapiiri eikä perheen kaikille lapsille ei tarjottu mahdollisuutta turvalliseen elämään. He kertoivat itselleen tärkeän ihmissuhteen katkeamisesta samaan aikaan, kun he itse kamppailivat lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden alettua itselleen henkilökohtaisestivaikkeassa elämäntilanteessa. He kertoivat tarvinneensa aikuisen tukea omien tunteiden käsittelyn tueksi.

Huolen, surun ja syyllisyyden lisäksi yksi haastateltavista koki tulleen osittain myös lastensuojelun sijaishuollon asiakkuutensa takia perheessään torjutuksi ja ulkopuoliseksi. Hänen saatuaan tukea omaan kasvuunsa ja hyvinvointiinsa lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana, hänen perheenjäsenensä kokivat hänen olevan parempi kuin muut perheen jäsenet. Hänen saamansa tuki ja turvallinen kasvuympäristö lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana vaikutti hänen oman identiteettinsä muodostumiseen sellaiseksi kuin hän tänä päivänä on. Hän koki osittain tästäkin syystä vieraantuneensa omista sisaruksistaan entisestään nyt nuorena aikuisena. Tässä nuoren kipuillessa oman perhetilanteen haasteiden ja minäkuvan rakentumisen aikana lastensuojelun sijaishuollon työntekijän ymmärrys ja tuki sisarusuhteiden tukemiselle olisi ollut nuoren

hyvinvoinnille erittäin tärkeää. Vahva ammatillinen tuki nuorelle tärkeiden ihmissuhteiden pysyvyyden edistämiseksi olisi saattanut estää sisarusten välisen vieraantumisen toisistaan.

Haastateltavat toivat esille, että lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana sisarussuhteen katkeaminen ja sen ylläpitämiseen vaadittavan tuen puutteen merkitys heidän kasvulleen ja hyvinvoinnilleen on vaikuttanut monin tavoin heidän lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikaiseen ja sen päättymisen jälkeiseen elämään. Kolme neljästä haastateltavasta kuvaili jääneensä vaille lastensuojelun sijaishuollon työntekijältä tarvitsemaansa tukea, kun he olisivat sitä tarvinneet. Sillä, ettei sisarussuhteita tuettu lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana, on ollut kauas kantoiset vaikutukset heidän tunne-elämänsä kehitykselle ja kyvyille käsitellä omia tunteita. He kipuilevat sisarustensa välisten suhteiden vaikeuksien parissa edelleen.

6.4 Johtopäätökset

Haastateltaviemme kertoman perusteella voidaan päätellä, että sisarussuhteiden tukeminen lastensuojelun sijaishuollon aikana tulisi olla nuoren oikeus ja tämä tulisi hänelle selkeästi sanoa.

Lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden tulisi omalla toiminnallaan varmistaa, että nuorella on siihen mahdollisuus. Yhteydenpitoa tulisi tukea konkreettisesti mahdollistamalla puhelut sekä tapaamiset. Lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden tulisi myös herkällä korvalla kuulla nuoren ajatuksia ja mahdolliset huolet syntymäperheeseen jääneiden sisarustensa suhteen. Lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden vastuulla tulisi olla se, että nuorella säilyy lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana myös kokemuksena se, että hänen perheenjäsenilään on merkitystä eikä heitä unohdeta. Näin annettaisiin mahdollisuus nuorelle tärkeän ihmissuhteen olemassaoloon myös lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana.

Haastattelujen perusteella havainto oli sisarussuhteen tärkeä merkitys nuoren hyvinvoinnille. Sisarussuhteella on merkitystä myös nuoren aikuistuttua, joten sitä ei voi jättää huomioimatta nuoren lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden-
kaan aikana.

7 EETTISET NÄKÖKOHDAT JA LUOTETTAVUUS

Tutkijan ammattitaitoon kuuluu olennaisesti tutkimusetiikka. Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita ovat eurooppalaisen tutkimuseettisen ohjeistuksen mukaan luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta vastaa ensisijaisesti jokainen tutkija ja tutkimusryhmän jäsen itse. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023.)

Opinnäytetyön luotettavuudessa voidaan käyttää käsitteitä reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetilla viitataan tulosten johdonmukaisuuteen ja pysyvyyteen ja validiteetilla sitä, miten hyvin tulokset vastaavat sitä, mitä niillä mitataan. (Eskola & Suoranta, 2000, s. 211). Opinnäytetyön luotettavuus on sitä, miten loogisia ja toistettavia sen tulokset ovat. Näin varmistetaan samojen tulosten saaminen siinä tapauksessa, jos tutkimus todistetaan käyttäen samoja menetelmiä ja samoissa olosuhteissa. (Saaranen – Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

Yleisten eettisten periaatteiden lisäksi ihmiseen ja inhimillisyyteen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ottavat kantaa tutkittavana olevan henkilön kohteluun, oikeuksiin ja erityisesti tietoon perustuvaan suostumukseen tutkimukseen osallistumisesta. Tutkimuksen eettiset ohjeet ottavat kantaa myös tutkimukseen osallistuvan alaikäisen tai vajaakykyisen oikeusturvan toteutumisesta. Eettisiin ohjeisiin kuuluu huolehtia tutkimukseen osallistuvan henkilön henkilötietojen turvallisuudesta käsittelystä ja yksityisyyden suojan toteutumisesta tutkimusjulkaisussa sekä tutkimusaineistojen avoimuudesta. (Arene, 2020, s. 9.)

Eettisiä kysymyksiä opinnäytetyöryhmä kohtasi jo heti työskentelyn alkuvaiheessa. Tutkimuslupa pyydettiin kirjallisesti yhteistyötahon työntekijältä (Liite 1) ja haastattelulupa suullisesti ennen ryhmähaastattelutilanteen alkamista. Haastattelusta oli puhuttu jo etukäteen siihen osallistuvien kanssa yhteistyötahon työntekijän toimesta. Opinnäytetyöryhmä päätyi pohdintojen jälkeen haastattelemaan jo aikuistuneita entisiä lastensuojelun sijaishuollon asiakkaita siitä syystä, että aika oli mahdollisesti tuonut etäisyyttä ehkä kipeisiin vaiheisiin elämässä. Lisäksi etäisyys lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuteen toi syvyyttä reflektointiin ja ajatuksiin. Sisarussuhteiden merkitys ylipäättään nuorena aikuisena saattaa olla jo jäsentyneempi omassa kasvutarinassa.

Eettiset kysymykset asiakkaiden tarinoita kuunnellessa olivat läsnä myös. Helposti näin tärkeää nuoren kasvuun ja kehitykseen liittyvää asiaa tutkiessa lähestyminen voi olla kovin tunnepitoista ja omat sisarussuhteet peileinä. Jokaisella haastateltavalla oli kuitenkin oikeus tulla kuulluksi oman tarinansa kanssa, ja haastattelijat pysyivät objektiivisina ja kunnioittavina. Haastateltavilla oli mahdollisuus poistua niin halutessaan kesken haastattelutilanteen. Huolimatta välillä hyvin tunnepitoisesta ja liikuttavasta haastattelutilanteesta haastateltavat kokivat kuitenkin olonsa niin turvalliseksi, ettei kukaan heistä käyttänyt tätä mahdollisuutta.

Haastattelutilanteella on merkitystä haastattelun laatuun ja haastateltavan valmiuksiin vastata haastattelukysymyksiin. Haastateltava voi epäröidä, miten jakaa omia kokemuksiaan haastateltaessa huolimatta lupauksestaan suostua haastatteluun, joko saatekirjeen tai haastattelupyynnössä saamansa tiedon perusteella. Ennen haastattelutilannetta tulee varmistaa haastateltavan ymmärrys tutkimuksen tarkoituksesta ja osallistumisesta tutkimukseen. Tärkeää on muistaa tutkimuseettiseltä kannalta, että haastateltavalla on oikeus vetäytyä tutkimuksesta. Saatekirjeessä perustellaan tutkimuksen tärkeys ja motivoidaan haastateltavaa osallistumaan tutkimukseen. Saatekirjeessä olevan tekstin ja haastattelupyynnön avulla haastateltava arvioi omaa osallistumistaan tutkimukseen. (Vilkkä, 2021.)

8 POHDINTA

Lastensuojelulaki edellyttää viranomaisia, sijaisyksikössä työskenteleviä työntekijöitä ja sijaishuoltoyksikön edustajia sekä lastensuojelun sijaishuollon perhehoitajia edistämään ja tukemaan lapsen yhteydenpitoa hänelle tärkeisiin perheenjäseniin. Yhteydenpito oikeuden toteutumista tulee edistää aktiivisesti lapsen edun edellyttämällä tavalla. Lapsen oikeusturvan toteutumisen varmistamiseksi on tärkeä ymmärtää, että ”lapsen oikeus on aikuisen velvollisuus”. (SOS-Lapsikylä, i.a.)

Lastensuojelulaissa määritellään lastensuojelun keskeiset periaatteet minkä mukaan lapsen edun toteutumisessa tulisi kiinnittää huomiota lapsen tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin sekä turvata lapsen läheiset ja pysyvät ihmissuhteet (L 417/2007 4 §). Tätä ei voi eikä saa sivuuttaa merkityksettömänä asiana nuoren kasvun ja kehityksen kannalta nuoren ollessa lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana sijaishuoltoyksikössä.

Haastattelutilanteessa opinnäytetyöhön haastatellut itse yllättyivät aiheen nostamista voimakkaista tunnereaktioista. Huolimatta siitä, että he olivat lastensuojelun kokemusasiantuntijoina keskustelleet paljon lastensuojelun sijaishuoltoon liittyvistä asioista ja jakaneet kuulijoille omia kokemuksiaan vaikeistakin asioista, mikään aihe ei aiemmin heidän kertomansa mukaan nostanut esiin niin vahvoja tunteita. Haastateltaessa heitä he kertoivat oivaltaneensa, ettei heiltä aiemmin ole kysytty sisarussuhteista lainkaan tai niiden tukemisesta heidän lastensuojelun sijaishuoltonsa asiakkuutensa aikana. He kokivat, että he eivät itsekään olleet pysähtyneet aiemmin tämän aiheen äärelle. Voimakkaat tunnereaktiot kertoivat myös heille itselleen heidän omien havaintojensa mukaan aiheen tärkeydestä.

Keskustelujen edetessä he kertoivat havahtuneensa itsekkin siihen, että tuki sisarussuhteen tai sisarussuhteiden ylläpitämiseen oli vähäistä tai sitä ei ollut lainkaan lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Vain yhden haastateltavan kokemus poikkesi muista hänen ollessaan sijoitettuna sisarustensa kanssa samaan lastensuojelun sijaishuoltoyksikköön. Esille nousi myös enemmistön jaettu kokemus siitä, että he eivät tulleet lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden

taholta kuulluksi. Tuen tarvetta sisarussuhteiden ylläpitämiseksi ei huomioitu tai tuen tarve jäi haasteltavien kokemuksen mukaan kokonaan jopa tunnistamatta. Keskustelussa nousi esille myös oivallus siitä, että nuoren vastuulla ei voi olla sisarussuhteen ylläpitäminen lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana, vaan sen tulee olla aikuislähtöistä ja lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden vastuulla.

Lastensuojelun sijaishuollon asiakassuunnitelmaan tulee kirjata erinäisiä tekijöitä ja tavoitteita nuoren hyvinvoinnin edistämisen ja tuen tarpeiden lisäksi. Yksi näistä tekijöistä on miten nuoren yhteydenpito ja erilaiset yhteyttä tukevat toimet hänen vanhempiansa ja muihin läheisiin ihmissuhteisiin toteutuvat sijaishuollon aikana. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, i.a-c.) Haastattelussa ei käynyt ilmi mitään tukitoimia haastateltavien asiakassuunnitelmiin oli läheisten ihmissuhteiden tueksi kirjattu eikä haastateltavilla itsellään ollut siitä käsitystä.

Haastattelussa nousi esille myös toisenlainen problematiikka sisarussuhteen tukemiseen lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuteen liittyen. Haastateltava, joka oli sijoitettuna samaan sijaisperheeseen pikkusisarensa kanssa, kertoi kokeneensa, ettei hänen ja hänen sisaruksensa sisarussuhdetta tuettu lainkaan. Heidän lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuteensa liittyviä päätöksiä tehtäessä painotettiin hänen kertomansa mukaan, sitä ettei sisaruksia tule erottaa. Hän kuvaili sijaisvanhempansa voimakkaampaa kiintymystä pikkusisarensa ja tämä aiheutti sisarusten välille skismaa, jonka vaikutukset näkyvät sisarusten välisissä suhteissa edelleen. Hän koki jääneensä täysin vaille tukea itselleen hankalien tunteiden käsittelyssä.

Haastateltavien kertomat kokemukset siitä, miten lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana tuettiin sisarussuhteita, maalaa karua kuvaa. Tukea ei saanut, eikä sen tarvetta tunnistettu. Haastateltavat kertoivat tarvinneensa tukea sisarussuhteidensa ylläpitämiseen sekä itselleen tärkeiden ihmissuhteidensa tukemiseksi. Kolme neljästä haastateltavasta kertoi kokevansa edelleen erilaisista sisarussuhteiden välisistä vaikeuksista, sisaruksesta vieraantumisen tai sisarussuhteen kokonaan katkeamisesta. He kertoivat kokevansa sisarussuhteen uudelleen rakentamisen aikuisena olevan vaikeaa ja sisarustensa vieraantumisen takia jopa mahdottomana.

Sisarussuhteet näyttäytyvät kuitenkin tutkimusten valossa tärkeänä ja ovat hyvin tärkeä osa nuoren kasvua ja kehitystä. Sisarussuhteiden katkeaminen saattaa aiheuttaa surua eikä nuoren aikuistuttuakaan hänellä välttämättä ole riittävästi taitoja korjata tilannetta. Lastensuojelun sijaishuollon asiakkaana vastuu nuoren kasvun ja iänmukaisen kehityksen tukemisesta on lain mukaan siirtynyt lastensuojelun sijaishuollon työntekijöille. Nuorella on kuitenkin aina oikeus itselleen tärkeisiin ihmissuhteisiin myös sijaishuollon asiakkuuden aikana (L 1242/2020 54. §). Vastuu sisarussuhteiden ylläpitämisestä ja niiden tukemisesta on aina sijoitetun nuoren asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä sekä erityisesti lastensuojelun sijaishuoltoyksikön työntekijöillä eikä koskaan nuoren omalla vastuulla.

Yksi opinnäytetyön tärkeimmistä tavoitteista oli saada näkyvyyttä myös sille, että mahdollisuus sisarussuhteiden ylläpitoon tulee olla myös nuoren lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Toiveena on myös, että erityisesti lastensuojelun sijaishuollossa työskentelevät työntekijät tulevat kiinnittämään enemmän huomiota nuoren kuulemiselle tälle hänen elämässään merkittävästi vaikuttavalle asialle.

Lastensuojelun sijaishuollon asiakasnuorten ollessa mukana oman lähiseurakuntansa toiminnassa on ensiarvoisen tärkeää, että seurakunnan nuorisotyön ohjaajat ovat läsnä ja tukemassa nuorta myös tämän ollessa lastensuojelun sijaishuollon asiakas. Mielestämme seurakunnan nuoristyön ohjaajilla tulee olla riittävää kompetenssia vastaamaan myös lastensuojelun sijaishuollon asiakasnuorten kysymyksiin liittyen heille tärkeään ihmissuhteeseen, jota mielestämme ja myös tutkimuksemme mukaan sisarussuhteet ovat.

Tutkimuksen perusteella tärkeä havainto on, että nuorelta tulee kysyä hänelle itselleen tärkeistä ihmissuhteista sekä toiveista niiden tukemiseen sekä ylläpitoon lastensuojelun sijaishuollon asiakkuuden aikana. Nuorelle tulee kertoa hänen oikeudestaan myös sisarustensa tapaamiseen sekä itselleen tärkeän ihmissuhteen ylläpitoon. Mahdollisiin ristiriitoihin ja ihmissuhteisiin muutenkin liittyviin haasteisiin nuorta tulee lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden toimesta tukea niiden käsittelyssä. Nuorella tulee olla kokemus siitä, että myös sisarussuhteet ovat

häneistä huolehtivien lastensuojelun sijaishuollon työntekijöiden mielessä ja tärkeitä hänen hyvinvointiaan ajatellen.

Aiheen tulisi herättää tutkimuksellisesta näkökulmasta suurempaa mielenkiintoa ja sisarussuhteen tukeminen tulisi huomioida sekä tunnistaa tärkeänä osana lastensuojelun sijaishuoltoa nuoren iänmukaisen kasvun ja kehityksen tukemisessa.

LÄHTEET

- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R., Vilén, M., & Söderström, W. (2003). *Nuoren aika* (2. uud.p.). Wsoy.
- Araneva, M. (2018). *Lastensuojelun perhehoito*. Alma Talent.
- Arene. (2020). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. Saatavilla 29.12.2023 <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Auta Lasta. (i.a.). *Yhdistys*. Saatavilla 14.5.2024 <http://autalasta.fi/yhdistys.html>
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2000). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino.
- Forsell, M., & Kuoppala, T. (i.a.). *Lastensuojelu 2023 tilastoraportti*. THL. Saatavilla 16.11.2023 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146573/Lastensuojelu_2022.pdf?sequence
- Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2022). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö* (2. painos.). Gaudeamus.
- Howe, N., & Recchia, H. (2014). *Sibling relations and their impact on children's development*. *Encyclopedia on early childhood development: Peer relations*. Saatavilla 11.2.2023 <https://www.child-encyclopedia.com/pdf/expert/peer-relations/according-experts/sibling-relations-and-their-impact-childrens-development>
- Juuti, P., & Puusa, A. (2020). Johdanto, mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan? Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. [E-kirja]. Gaudeamus.
- Kaulio, P., & Svennevig, H. (2008). *Sisaruus. Rakkautta, vihaa, kateutta*. Minerva.
- Kemppinen, P. (2000). *Lasten ja nuorten tunne-elämän häiriöt*. Kannustusvalmennus P. & K. Oy.
- L 417/2007. Lastensuojelulaki.13.4.2007/417. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L1P4>
- Lastensuojeluinfo. (i.a.). *Sijaishuolto*. Saatavilla 3.2.2023 <https://www.lastensuojelu.info/lastensuojelu/sijaishuolto/>

- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (i.a.). *Sisarussuhteen suuret tunteet*. Saatavilla 29.12.2023 <https://www.mll.fi/lapsemme-lehti/sisarussuhteen-suuret-tunteet/>
- Pulkkinen, L., Ahonen, T. & Ruoppila, I. (toim.). (2023). *Ihmisen psykologinen kehitys* (10.uudistettu painos). PS-kustannus.
- Puusa, A. (2020). Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. [E-kirja] Gaudeamus.
- Saaranen – Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Saatavilla 9.11.2024 [KvaliMOTV - Viit-
tausohje](#)
- SOS-Lapsikylä. (i.a.). *Lapsella on oikeus juuriinsa*. Saatavilla 14.5.2024 <https://www.sos-lapsikyla.fi/blog/2021/03/23/lapsella-on-oikeus-juuriinsa/>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (2020). *Lastensuojelun vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän raportti*. Saatavilla 16.11.2023 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162414/STM_2020_28_rap.pdf
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (i.a-a). *Lastensuojelun käsikirja*. Saatavilla 1.9.2024 <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lastensuojelun-laatusuositus>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (i.a-b). *Lastensuojelun käsikirja*. Saatavilla 17.5.2024 <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuollon-asiakassuunnitelma>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (i.a-c). *Lastensuojelun käsikirja*. Saatavilla 7.9.2024 <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuollon-muodot/perhehoito>
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (10.10.2023). <https://www.tenk.fi>
- Veturointi. (i.a.). *Veturointi-hanke*. Saatavilla 14.5.2024 <https://www.veturointi.fi/>
- Vilka, H. (2021). *Tutki ja kehitä* (5., päivitetty painos.). PS-kustannus.

LIITE 1

Suostumus tutkimushaastatteluun

TUTKIMUSLUPA

Me allekirjoittaneet anomme kohteliaammin tutkimuslupaa Auta lasta ry:n Vetu-
rointi- hankkeelta opinnäytetyöhömme ”Sisarussuhteiden tukeminen nuoren si-
jaishuollon asiakkuuden aikana”.

Tutkimuslupa koskee opinnäytetyöhömme osallistuvia kokemusasiantuntijoita ja
heille tehtävää haastattelua 15.4.2024. Tallennamme haastattelun, käsittelemme
aineistoa asiaankuuluvasti henkilötiedot salaten. Kirjallisessa tuotoksessamme
häivytämme kaiken tunnistettavuuden. Opinnäytetyön valmistuttua hävitämme
kaiken haastattelumateriaalin asianmukaisesti.

Tätä tutkimuslupaa on kirjoitettu yksi kappale ja se on opinnäytetyötä tekevän
ryhmän jäsenen Minna Lounin hallussa.

Turussa 15.4.2024

Hanna Oikarinen
Toiminnanjohtaja
Auta Lasta ry

Tutkimuksen tekijät:

Minna Louni
Piia Stavén
Hanna Åvall

LIITE 2.

Saatekirje

SAATEKIRJE HAASTATTELUUN 15.4.2024.

Tutkimuksen nimi

Sisarussuhteiden tukeminen nuoren sijaishuollon asiakkuuden aikana.

Pyyntö osallistua tutkimukseen tiedon antajana

Teitä pyydetään osallistumaan tutkimustyömme teemahaastatteluun. Tutkimuksessa on tarkoitus selvittää - miten sisarussuhteita tuetaan nuoren sijaishuollon aikana ja millainen tuki olisi riittävää.

Osallistumisen vapaaehtoisuus

Osallistuminen haastatteluun on vapaaehtoista. Tarkistamme vielä ennen haastattelun alkua osallistujien suostumuksen siihen.

Tutkimusmenetelmät, tutkimuksen toimenpiteet ja toteuttaja

Toteutamme tutkimuksemme ryhmähaastatteluna maksimissaan kuudelle osallistujalle. Haastattelu on ryhmämuotoinen keskustelu, jonka pohjana on esittämämme kysymykset. Nauhoitamme haastattelun ja litteroimme sen haastattelutilanteen jälkeen. Toteuttajina ovat Helsingin Diakonia-Ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat Minna Louni, Hanna Åvall ja Piia Stavén.

Haastattelu toteutetaan Auta lasta Ry:n Veturointi-hankkeen tiloissa sovittuna ajankohtana 15.4.2024.

Tutkimuksen mahdolliset hyödyt

Toivomme tutkimuksen lisäävän sijaishuollon asiakkaiden äänen kuuluville saamista mielestämme tärkeästä aiheesta. Lisäksi toivomme tutkimustulosten lisäävän ammattilaisten ymmärrystä omassa työssään.

Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat haitat ja epämukavuudet

Mahdollisesti haastattelutilanteessa saattaa herätä vaikeita muistoja koetuista asioista omassa menneisytydessään.

Tietojen luottamuksellisuus ja tietosuoja

Haastattelumateriaalit jäävät vain tutkimustietoon ja varsinaisessa kirjallisessa raportoinnissa häivytetään kaikki henkilökohtaiset tunnistettavuudet.

Tutkimuksen kustannukset ja taloudelliset selvitykset

Tutkimuksesta ei koidu mitään kustannuksia.

Lisätietoja

Tutkimuksen tekijöiden yhteystiedot:

Minna Louni minna.louni@student.diak.fi

Hanna Åvall hanna.avall@student.diak.fi

Piia Stavén piia.puskala@student.diak.fi

Yhteistyöstä kiittäen Minna, Hanna ja Piia

LIITE 3.

Haastattelukysymykset

1. Tuetaanko sisarussuhteita sijaishuollon asiakkuuden aikana?
2. Koetaanko sisarussuhteen tukeminen sijaishuollon asiakkuuden aikana tarpeellisena?
3. Millä keinoin sisarussuhteita tuettiin sijaishuollon asiakkuuden aikana?
4. Millä keinoin sisarussuhteita voidaan tukea sijaishuollon asiakkuuden aikana?
5. Onko sijaishuollon asiakkuuden aikana sisarussuhteiden ylläpidon tuki riittävää?